

Ahlak Felsefesi — Deneme

KPSS AI Coach · 21.10.2026 · 10 soru

Kant'ın ödev ahlaki tartışmaları, davranışları yönlendiren ölçütlerin yalnızca alışkanlık olarak benimsenmemesi gerektiğini gösterir. Bu bağlamda kuralların kendisini sıralamakla yetinmeyen, onların anlamını ve dayanağını sorgulayan bir inceleme alanı ortaya çıkar. Böyle bir alan, günlük davranış yargılarını hazır biçimde aktarmak yerine bunları temellendirmeye çalışır. Bu nedenle ahlaki yaşamda kullanılan kurallar ile bu kurallar üzerine yürütülen felsefi inceleme aynı şey değildir.

1. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Ahlakı felsefi açıdan ele alan disiplindir.
- B) Ahlak, ahlakı felsefi açıdan ele alan disiplindir.
- C) Etik, kurallar bütününe ifade eder.
- D) Ahlak kavramı, felsefi sorgulama anlamına gelir.
- E) Etik, huy ve karakter anlamına gelir.

Kant'ın yaklaşımında bir davranışın ahlaki niteliği, kişinin karşılaştığı durumda nasıl karar verdiğiyle birlikte düşünülür. Kişi, dışarıdan zorlandığı için değil, kendi iradesiyle bir eylemi seçtiğinde kararının öznesi olur. Ancak kararın öznesi olmak, ortaya çıkan sonuçlardan bağımsız kalmak anlamına gelmez. Bu nedenle ahlaki değerlendirme, seçme ile seçimin sonuçlarını üstlenme arasındaki bağı dikkate alır.

2. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Birey, kendi iradesiyle seçtiği eylemin sonuçlarını üstlenmelidir.
- B) Özgürlük, bireyin yaptığı seçimlerin sonuçlarını üstlenmesidir.
- C) Sorumluluk, bireyin eylemlerini kendi iradesiyle seçmesidir.
- D) Bireyin seçimi, ortaya çıkan sonuçlardan bağımsız değerlendirilmelidir.
- E) Kant'a göre ahlaki ölçüt, kişilerin tercihlerine göre değişmelidir.

Kant'ın ahlak düşüncesinde bir davranışın değerlendirilmesi, yalnızca ortaya çıkan sonuca bakılarak yapılmaz. Davranışı gerçekleştiren kişinin seçimi ve bu seçimin doğurduğu sonuç arasındaki ilişki de dikkate alınır.

3. Buna göre Kant'ın yaklaşımı, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılmasını sağlar?

- A) Bir davranışın değeri, davranışı gerçekleştiren kişinin huyuna indirgenmelidir.
- B) Bir davranışın ahlaki niteliği, toplumsal alışkanlıklarla özdeş kabul edilmelidir.
- C) Bir davranışın değeri, yalnızca ortaya çıkardığı sonuca göre belirlenir.
- D) Birey, yaptığı seçimin doğurduğu sonuçları üstlenmelidir.
- E) Bir davranışın değerlendirilmesinde bireyin iradesi bütünüyle göz ardı edilmelidir.

İstanbul'da bir okulun davranış kuralları, öğrencilerin uyması beklenen ilkeleri belirler. Bu ilkeler, günlük yaşamda neyin uygun görüldüğünü düzenler. Aynı konu üzerine düşünen felsefeci ise bu kuralların anlamını ve dayanaklarını sorgular.

4. Bu parçaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Ahlak, yalnızca felsefecilerin ortaya koyduğu düşüncelerden oluşur.
- B) Ahlak, bireyin karakter özelliklerinin tamamını ifade eder.
- C) Ahlak, davranış kurallarını felsefi açıdan inceleyen disiplindir.
- D) Ahlak, davranışları düzenleyen kurallar bütünüdür.
- E) Ahlak, davranışların sonuçlarını üstlenme yükümlülüğüdür.

5. Aşağıdaki yargılardan hangileri verilen kavram tanımlarıyla uyushmaktadır? I. Özgürlük, bireyin kendi iradesiyle eylemlerini seçmesidir. II. Sorumluluk, bireyin seçimlerinden bağımsız bir niteliktir. III. Ahlak sözcüğü, huy ve karakter anlamına gelir.

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

Bir öğretmen, öğrencilerinden okul kurallarını yalnızca ezberlemelerini değil, bu kuralların hangi davranışları düzenlediğini tartışmalarını ister. Öğrenciler böylece mevcut ilkeleri uygulamanın yanında onların anlamını da sorgular. Bu yaklaşım, kurallarla kurallar üzerine düşünmeyi birbirinden ayırır.

6. Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Kurallar bütünü ile bu kuralları felsefi açıdan incelemek farklı etkinliklerdir.
- B) Felsefi inceleme, kuralların uygulanmasından önce onların tümünü ortadan kaldırır.
- C) Kurallar bütünü, yalnızca bireyin huy ve karakter özelliklerini açıklar.
- D) Kurallar bütünü, felsefi incelemenin doğrudan kendisidir.
- E) Felsefi inceleme, bireyin yaptığı seçimlerin sonuçlarını üstlenmesidir.

Kant, farklı kişilerin aynı davranış hakkında farklı ölçütler kullanmasını evrensel bir ahlak yasası açısından yeterli görmez. Ona göre ahlaki değerlendirmede kullanılacak ölçüt, kişiden kişiye değişmeden ortak bir geçerliliğe sahip olmalıdır.

7. Buna göre Kant'ın yaklaşımını aşağıdaki yargılardan hangisi en doğru biçimde ifade eder?

- A) Ahlaki ölçütler, kişilerin değişen huylarına göre belirlenmelidir.
- B) Ahlaki ölçütler, kişiler arasında değişmeyen ortak bir geçerlilik taşımalıdır.
- C) Ahlaki ölçütler, felsefi incelemenin kurallarıyla sınırlı tutulmalıdır.
- D) Ahlaki ölçütler, yalnızca davranışın ortaya çıkardığı sonuca göre belirlenmelidir.
- E) Ahlaki ölçütler, bireysel seçimlerin sonuçlarından sonra oluşturulmalıdır.

8. I. Etik, kurallar bütününe ifade eder. II. Kant'a göre evrensel ahlak yasasının ölçütü herkes için geçerli olmalıdır. III. Sorumluluk, bireyin seçimlerinin sonuçlarını üstlenmesidir. Yukarıdakilerden hangileri doğrudur?

- A)** Yalnız I
- B)** Yalnız II
- C)** I ve III
- D)** II ve III
- E)** I, II ve III

9. “Kendi iradesiyle” karar veren bir kişinin, kararının doğurduğu sonuçları kabul ettiği görülmektedir. Bu tutum aşağıdakilerden hangisine işaret etmektedir?

- A)** Huy ve karakterini ortaya koyması
- B)** Eylemlerini kendi iradesiyle seçmesi
- C)** Ölçütünü herkes için geçerli kılması
- D)** Ahlakı felsefi açıdan ele alması
- E)** Seçimlerinin sonuçlarını üstlenmesi

10. Ahlakı, “felsefi açıdan ele alan disiplin” olarak inceleyen yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Ödev ahlakı
- B)** Etik
- C)** Ahlak
- D)** Sorumluluk
- E)** Özgürlük

Cevap Anahtarı

1. A

2. A

3. D

4. D

5. E

6. A

7. B

8. D

9. E

10. B

Çözümler

- 1.** Parça, davranış kurallarını sıralamaktan çok onların anlamını ve dayanağını sorgulayan alanı anlatmaktadır. Bu alan ahlaki felsefi açıdan ele alan disiplindir. Ahlakın kurallar bütünü olması, etik kavramının kurallar bütünü sayılması anlamına gelmez.
- 2.** Parça, kişinin kendi iradesiyle yaptığı seçimin öznesi olduğunu ve bu seçimin sonuçlarından bağımsız kalamayacağını belirtmektedir. Bu iki düşüncenin birlikte sonucu, bireyin seçtiği eylemin sonuçlarını üstlenmesidir. Özgürlük seçimle, sorumluluk ise sonuçları üstlenmeyle ilgilidir; Kant'ın ölçütü de kişiden kişiye değişmez.
- 3.** Parçada seçim ile ortaya çıkan sonuç arasındaki ilişki birlikte ele alınmaktadır. Bu nedenle bireyin yaptığı seçimin sonuçlarını üstlenmesi gerekir. Sonucu tek ölçüt sayan ifade ise parçadaki değerlendirme çerçevesini daraltmaktadır.
- 4.** Parçada okul kurallarının davranışları düzenlediği belirtilmektedir. Bu anlatım, ahlakın kurallar bütünü olduğunu destekler; felsefi inceleme ise ayrı bir disiplinin görevidir.
- 5.** Özgürlük, bireyin kendi iradesiyle seçim yapmasıdır; ahlak kavramı da huy ve karakter anlamı taşır. Sorumluluk ise seçimlerden bağımsız değil, seçimlerin sonuçlarını üstlenmeyle ilgilidir.
- 6.** Parça, davranış kurallarını uygulamakla bu kuralların anlamını sorgulamayı ayırmaktadır. Bu ayrım, ahlak ile etiğin farklı işlevlere sahip olduğunu gösterir; kuralları ortadan kaldırma sonucu ise desteklenmez.
- 7.** Kant'ın evrensellik anlayışı, ahlak yasasının kişilere göre değişmemesini gerektirir. Bu nedenle ortak geçerlilik taşıyan ölçüt doğru yorumdur; kişisel huy veya sonuca indirgeme yaklaşımın kapsamını bozar.
- 8.** D, Kant'ın evrensel ölçüt anlayışıyla sorumluluğun seçim sonuçlarını üstlenme anlamına dayanır. A, etik ile ahlakın görev alanlarını karıştırdığı için yanlıştır; etik, kurallar bütünü değil, ahlaki felsefi açıdan ele alan disiplindir.
- 9.** E, bir kişinin yaptığı seçimin doğurduğu sonuçları kabul etmesini ifade eder. B karar verme sürecini anlatır; ancak sonuçları üstlenme, seçimin kendisinden farklı bir ahlaki sorumluluk boyutudur.
- 10.** B, ahlaki felsefi açıdan ele alan disiplindir. C, kurallar bütününü ifade eder; bu nedenle felsefi inceleme disiplininin adı değildir. Diğer kavramlar da verilen tanımla örtüşmez.